AYDEDE

No. 91 — 51
CUMARTESİ 30 Ekim 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Harbe Girmemek Demokrasiye Girmek

25 sene... Dile kolay! Fakat bir insan hayatının üçte birini teşkil eden o müddet bir devlet, hattâ rejim için nedir ki? Emeklemesi devresi bile sayılamaz.

Şu var ki 25 sene yine de mühim bir zaman yekûnudur. İyi şartlarla çalışmak şartiyle bu müddet içinde çok iyi şeyler yapılabilir. Çok fena şeyler yapılacağı gibi! Biraz iyi, biraz fena şeyler de neden yapılmasın? O 25 senenin - Meşrutiyetin 14 şu kadar yılında olduğu gibi - hep ve daima fena, talisiz, matemli geçmesi de mümkündür.

Meşrutiyetin birbiri arkasına sadece mağlûbiyet ile yüklü, nihayet imparatorluğa mal olan bedbaht unutmamalıyız. II. Abdülhamidin tarihini henüz unutmadık; hic de 32 sene süren ve dünya para siyasetinin istikrarlı olmasından dolayı nisbeten refahla geçirilen, lâkin seyyiatı, hasenatına galip çıkan saltanat devri de elbette unutulmaz.

Bizim 25 senelik Cumhuriyet idaremizin hayat tarihçesi için yalnız kaside okuyamayız. Şüphesiz ki bu 25 senenin büyük bir kısmı pek makbul icraata sahne olmakla beraber tek parti yüzünden bize bir Cumhuriyet rejiminden beklenen siyasi terbiye ve tekâmülü veremedi. O devreye daha dün girdik.

Cumhuriyet yıllarında dört asırdır tarihimizde hiç bir devrin başarmağa muvaffak olamadığı bir yenilesme, bir imâr gayreti gösterdiğimiz muhakkaktır. Her sahada - az çok kusurlu tarafları da bulunan - büyük işler yapıldı; birçok bölgede memlekete yeni bir çehre verildi.

Lâkin bu yapılanların en iyisi ikidir: Birincisi, umumi harbe katılmamak için pek maharetle idare edilen siyaset ki bunu Cumhurreisine medyun olduğumuz hususunda ittifak etmiyen tek kişi yoktur.

İkincisi de tek parti usulünden sıyrılıp Cumhuriyetin tam icaplerına doğru giden çığıra girmemizdir. Bunu da münevver bazı müteşebbislerin yardımıyle aynı zatın himmetine borçluyuz. İpin ucu müfrit elemanlar elinde kalsaydı şimdi kalem oynatacağımıza avucumuzu yalardık.

Hülâsa: Harbe girmemek ve demokratik çığıra girmek... İşte 25 senelik Cumhuriyetin en mühim iki başarısı. Bunlar olmasaydı ne olurduk, şimdi?

AYDEDE

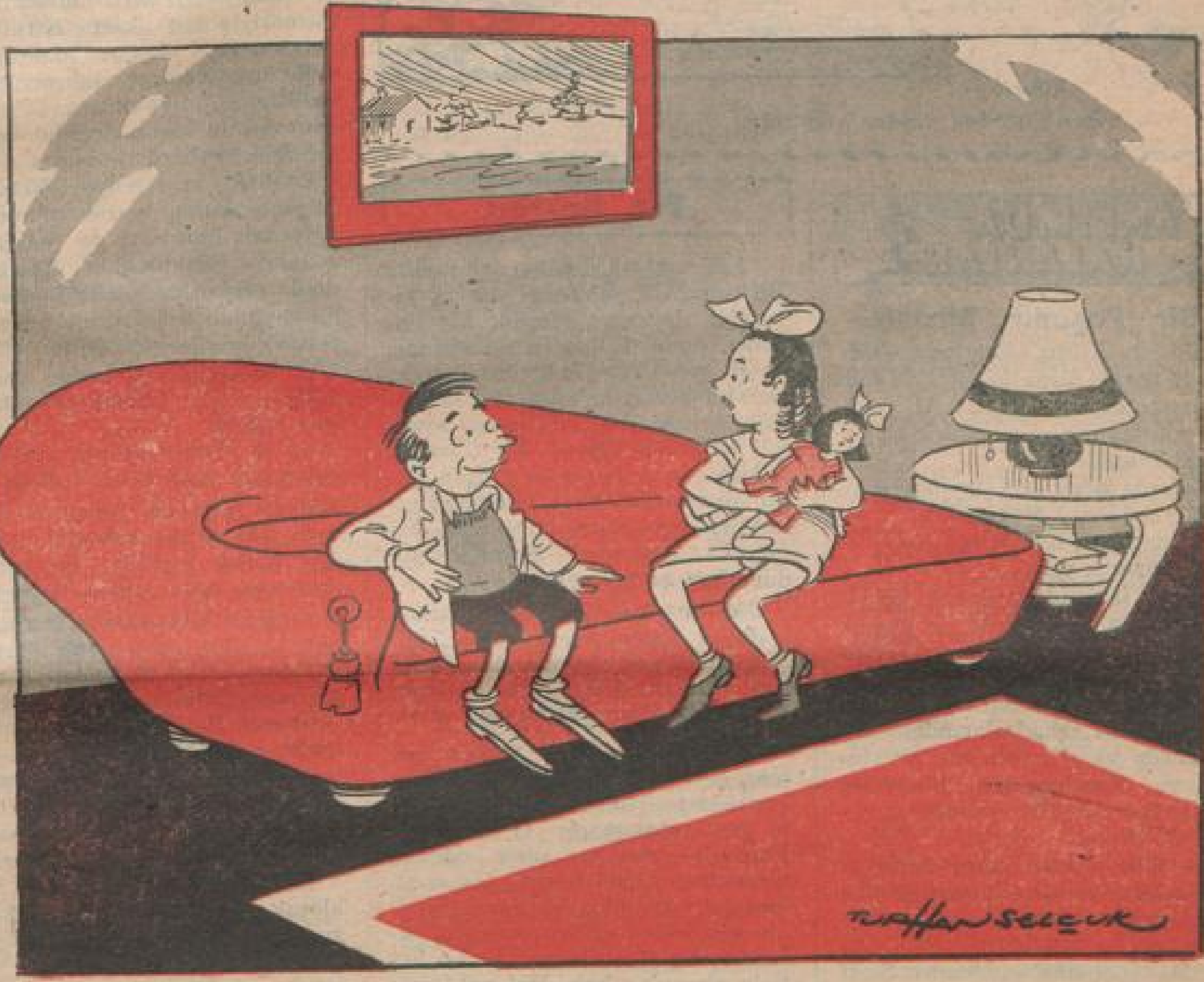

Yeni Yetişecek Nesillerin de Halledemiyeceği Bir Dâva :

— Peki, büyüyüp de diplomat olursan ne yapacaksın?
— Ne mi yapacağım? Berlin meselesini halle çalışacağım!

ALTINA HÜCUM!

Şarlo'nun o meşhur ve unutulmaz filmi bu devirde mahiyetini değiştirdi. Şimdi altın arayıcıları çöllerde ve yaban bölgelerde taş toprak eleyerek altın aramıyorlar. Altınları gizlice bir memleket gümrüğünden ötekine geçirmek suretile altına sahip oluyorlar.

Şarlo filiminin altın arayıcıları çizmeli, poturlu, silâhlı, saçlı sakallı, korkunç ve yarı haydut bir takım ipten kazıktan kurtulmuş adamlardı..

Bugünküler şık kıyafette, smokinli ve fraklı, dans eden, flört yapan, matruş ve çıtkırıldım mondener, hattâ daha ziyade diplomatlardır...

Şarlo eskisine ilâveten öyle bir diplomat tipini temsil ederek yeni bir (Altına Hücum) filmi çevirse zamanın müthiş bir hırsı ve memleket şerefi pahasına ihanet sahnesini daha ebedileştirmiş olur!

XXV. Cumhuriyet Bayramı

Vatan ve millet için hayırlı ve mübarek olsun.

Ömer Devri Olsaydı

Cumhuriyetin 25 inci yılını kutladığımız şu mesut günlerde dört kaymakam Cumhuriyet tarihine mütevazi, fakat şerefli şekilde isimlerini geçirmeğe muvaffak oldular. İçişleri Bakanlığının seçim kanununa ve ruhuna aykırı emrine boyun eğmiyerek Bakanlıktan ziyade Cumhuriyetin himaye ve sahabetine güvendiklerini anlattılar. Ayni zamanda Anayasanın çok sarih olan bir maddesine de sadık kalmış oldular.

Dileriz ki Cumhuriyet hükûmeti de kendilerine hak vermek suretile hatasını itiraf etsin ve onlara birer takdirname göndererek memurlarına lâyık bir zihniyette olduğunu meydana koysun.

Bir rejim böyle kanunperverlikler ve büyüklüklerle yükselir. Netekim dinler de öyle yükselmişlerdi. Meselâ Hazreti Ömer zamanında bulunsaydık o kaymakamların taltif edildiklerini görürdük. Ömer'in de itirafı kusur ettiğini!

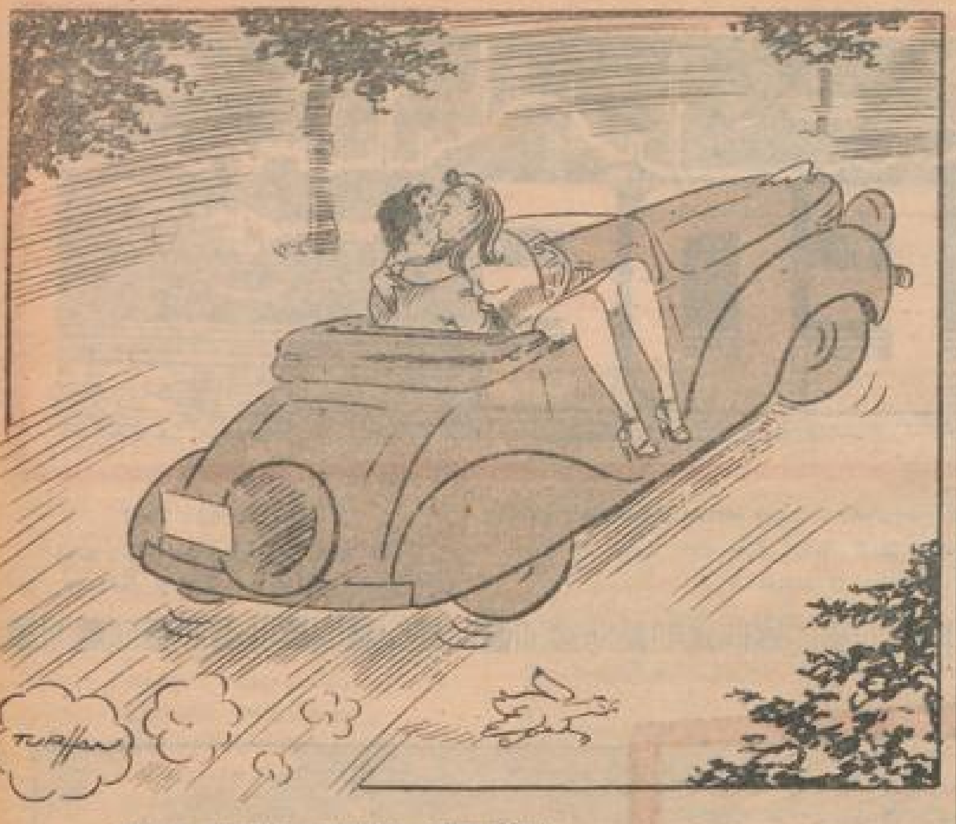

— Yeter güzelim, yoldan çıkacağız!

AKLIMDA KALANLAR

Bir Paşanın Sözleri

Bir gün Yıldız sarayında idim. Ötede beride biraz dolaştıktan sonra başmabeyinci Hacı Ali paşanın odasına gittim ve ısrar etti, yemeğe kaldım.

Sofrada Şerif Ali Haydar beyefendi' (bilâhare Mekke Emiri Ali Haydar paşa), bir Müşir paşa ve daha bazıları vardı.

Sofra lâkırdıları; beyik sölzer başladı. İştiha ve neşe ile yemek yiyorduk ve Hacı Ali paşa; mutadı idi; şakalaşıyordu.

Müşir paşa mektep hayatından, Harbiyedeki arkadaşlarından; karavanada yemek yemenin zevkinden ve hocalarından hikâyeler anlatırken bahsi bulunduğu zamana getirdi ve:

"— Çok teessüf olunur. Bizim gibi büyük adamlar o günler gibi yaşayamıyoruz!" gibi bir şeyler söyledi.

Hâlâ gözümün önündedir; Şerif Ali Haydar bey (beni çocukluğumdanberi tanıdığı ve lütfen sevdiği için) bu sırada lemhai basrada yüzüme baktı, tebessüm etti. Paşanın kendisine "büyük" demesine mi gülmüştü? Yahut büyüklerin arkadaş hayatı yaşamamaları hükmünü verdiğine mi gülmüştü? Birdenbire anlayamamıştım. Müşir paşa "Kelkonk" paşalardan biriydi ve izemeliydi ve böndü.

S. M. S.

Puf Noktası

"Püf noktası, denilen şey nedir? Bu tuhaf dil pelesengi söz bir hikâyeye dayanır: Meşhur bir fincancı, onun da bir çırağı varmış. Çırak senelerce çalıştıktan sonra sanatın bütün inceliklerini kavradığına inanarak ustasından ayrılmış ve kendi başına bir fincancı dükkânı açıp başlamış fincan yapıp pişirmeğe.. Fakat fırından çıkardığı fincanlar, dışarıda bir müddet kaldıktan sonra durup, dururken çatlayıverirmiş!

Bir, beş, on, tecrübelerin hepsi de bu neticeyi verince, yeni usta koşarak eski ustanın eline sarılmış, "Aman, demiş galiba senin bed duanı aldım. kusurumu affet!

Usta insaflı imiş: "Oğlum, demiş, ben sana sanatın her noktasını öğretmiştim ama bir noktasını gizli tutmuştum; O da şudur: Fincanlar fırından çıkar çıkmaz birdenbire soğuk havaya temas etmemesi, sonradan çatlamaması için üzerlerine eğilir, usulcacık üflerim. Haydi, şimdi git, sefayı hatırla alışmana bak. Püf noktasını artık öğrendin!"

Bugünden, Dünden

Eski Romanlardan Hâtıralar

— 2 —

(Edebiyat-ı cedide) ve öncaleri az çok frenkçe bilenler merak sarmıştı. Bunların ekserisi, o vakit Mektebi Sultani denilen Galatasaray lisesinde, Mektebi Mülkiyede ve öbür âli mekteplerde okuyan veya oralardan yetişen gençlerdi. Yalnız manzum eserlerini değil, mensurlardan da hayksını ezberlalanları vardı.

Mülkiyeden birinci çıkarak Mabeyin katibi olan İsmail Hakkı - İsmail Müştak merhum - (Rübabı şikeste) deki bütün şiirleri, Harbiyede Almanca muallim muavini, yüzbaşı Ahmet Refik - sonra müverrih lâkabiyle anılan rahmetli - (Mai ve Siyah) daki "Baranı dürrü elmas" faslını; o sıralar yeni zabit çıkan, pırıl pırıl mülâzım üniformasiyle her akşam Kuşdilinde dolaşan Raif Necdet "Mahun sandalla müsademeyi andıran bu tesadüflere..." diye tutturarak, (Aşk-ı memnu) un başlangıcından bir çok sahifeleri ezberden okurdu.

Enstitü mürebbiye büyümüş, Türkçe okuma yazmayı oldukça öğrenmiş hanımlar da edebiyat-ı cedideye düşkündüler. Uşşaki zadenin roman ve küçük hikâyelerine koyduğu tipleri şuna buna benzetmek âdetleriydi. Dilleri isler:

— Kuzenim o kadar hassas, mağmum, şair tabiatlı ki sanki Ahmet Cemil!

— X Beyefendinin yaptığını duydunuz mu? Zavallı karısı genç yaşında öldü, iki yavrucuk bıraktıydı ya; saçına sakalına bakmadan, evlâdı yerinde bir hanımla evlenmiş; tıpkı Adnan Bey gibi.

— Kapı çuhadarının kızını köşede bucakta siftik siftik gördükçe (Mahalleye mevkuf) daki biçare, gözümün önünden ayrılmıyor!

Mehmet Raufun (Eylûl) ünü kadınlar pek beğenir,

— Ne içli, derin hülyalı muharrir; ne inceden ince ruh tahlili, kılı kırk yarma! Necip, muhakkak kendisi, Suat kim acaba? derlerdi.

(Siyah inciler) den güya ilham alarak, daha doğrusu oradaki mensur şiirleri aynen kopye edip ohlar, ahlar, senler, sensizlikler mahmurlar, mahmumlar, mahmûllerin yerlerini değiştirerek (Ben yazdım) diye öğünenlere az rastlamadık. Derhal de anlardık: Ya Kuşdilinde, ya da Moda çayırında, kur yaptıkları küçük hanımların kapalı şemsiyesine usulcacık atıverecekler.

Hüseyin Cahit üstadımızın (Hayat içinde) sini en fazla Mülkiyenin, Vefa ve Mercan idadilerinin edebiyata hevesli talebeleri okur; muhit ve şahıs tasvirlerinin canlılığına bayılırlar;

— On on-iki yıl evvel de mektepteki hayat, mubassırlar, imtihanlar bu günkünün aynı imiş! deyip dururlar; romanın kahramanı gibi sık sık Tepebaşı bahçesini boylayıp bir Dıyapopolar peylemeğe kalkışanlar arasında,

— Nezih gibi akıntıya kürek çekecek hımbıllardan değilim! i basanlar da bulunurdu.

Biraz sonraları İkdam gazetesi Millî romanlar tefrikasına girişti. Hüseyin Rahmininkiler halis muhlis yerli, taklitli ve komik olduğundan her tabakanın hoşuna giderdi.

(İffet) için,

— İfadesi pek ağır ezgi, fıstıki makam; insana heyheyler getiriyor! diyenlere; romanı elinden bırakamayıp tekrar tekrar hatmedenlere, İffetceğizin, sevgilisi gence yazdığı veda mektubunu hafızasına nakşedenlere de rastlanırdı:

Yine İkdamda (Zavallı Necdet) tefrikasiyle ansızın ortaya çıkan Seffet Nezihi, derhal şöhret kazandıydı. Herkeste, hele hanımlarda romana ne rağbet, ne rağbet. Sabahı iplerle çeken çekene, gazeteyi dört gözle bekliyen bekliyene; bu yeni, hiç işitilmemiş isimli zarif gençle sevdiği ve uğurunda canına kıydığı Melihaya âdeta âşık olan olana..

Çok kimse, o yıl doğan oğullarına, hattâ kızlarına Necdet adını takmış, o sıra bu ad moda olup çıkmıştı. Bu gün, saçları boyalı, makiyajlı, olgunca Necdet hanımlar içinde (Kırkıma yaklaşıyorum) diyenlerin sözüne kulak asmayın. Aflarına mağruren, mis gibi ellisine merdiven dayamışlardır.

Sermed Muhtar ALUS

Her Şeyin Vakti Var

Fikriyat ve edebiyat sahasında kendisini bir şey sanan gençlerden biri, son yazdığı eseri — tabii mânasız — Voltaire'e okur:

— Nasıl, der, beğendiniz mi?

Voltaire gülümser, şu cevabı verir!

— Delikanlı! Böyle şeyler, meşhur olduktan sonra yazılır. O zamana kadar iyi ve güzel yazmağa uğraşınız!

Saçları

— Saçların neden dökülüyor?

— Üzüntüden.

— Niye, bu kadar üzülüyorsun?

— Saçlarımın dökülmesine.

Büyük fahişe

— Ben o kadını tanıdığım zaman bir inci idi...

— Şimdi, onunla tanışmak için inciler takmak lâzım!

"Le Hérisson" dan

Yeni Sözlük

Dostluk: İnsan ayağı basamıyacak kadar yüksek dağ başlarında biten harikulâde güzel bir çiçek.

Aşk: Birbirine karışan iki alev, çok defa ise birleşen iki duman.

Hırsız: Herkes gibi çalmıyan biri.

Daktilo: Altın kafes arıyan bir kuşcağız.

Mağlûbiyet: Öğrenmek için mükemmel bir fırsat.

Bakkal: Terazi üstadı

Nişanlanma: Bir komedinin bazan da bir aile faciasının mukaddemesi.

Kirpik: Arkasında kadınların pusuya yattıkları yumuşak ve ipekli bir siper.

İsyan: Bir cins yangın ki ancak insan kanı ile söndürülebilir.

Ekseriyet: Tasvip eden bir azınlık ile tasvip etmemek cesaretini gösteremiyen bir çoğunluktan teşekkül eder.

İyi adam: Fenalık yapma arzusunu muvaffakiyetle yenen kişi.

Gece: Gençler için günün mükâfatı, yaşlılar için cezası.

Tekrar evlenme: Birinci defa muhakemesizlikten evlenilir, ikincisinde hafızasızlıktan.

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

Nihayet sesimi yükselttim, hükûmet-i merkeziyenin azil ve nasbına vilâyetlerin ehemmiyet vermediğini, Afyonkarahisar meselesini ileri sürerek tafsilâtiyle anlattım. Kerhen sustu. Ben de Maarif nazırı Sait Beyle beraber Meclisten çıktım; beraber Sirkeciye kadar gittik. Sait Bey yolda bana dedi ki:

— Millet bizim aleyhimizde.. Delâille görülüyor. İstifa edeceğim!

Hakikaten istifasını verdi; verdi ama mütareke devrinin dahil olmadığı kabinesi de kalmamıştı. Fakat Salih Paşanın bir müddet sonra Kuvvayı Milliyeye dost bir kabineye girmesi, hattâ millet arasındaki tefrikayı izaleye memur kabinelerden birini teşkil etmesi kadar acaip bir hâdiseye ömrü billâh rast gelmedim.

Beni millî cereyana karşı zayıf göstermekle ithama kalkan ve âdeta yüz bulsa azlimi talebe bile cesaret edecek olan bu zat-ı şerif iki hafta geçmeden yine beni azil arzusuna kapılıyordu: Fakat bu defa Kuvvayı Milliyeye aleyhtarlığımı vesile tutarak!

Ben neler gördüm, neler!!

Artık sesimi yükselttim — Maarif nazırı, milletin aleyhimizde olduğunu söyledi ve istifa edeceğinden bahsetti. — Salih Paşanın Kuvayı Milliyeye dost bir kabineye girişi — Salih Paşanın beni ithamı — Sivas Kongresini basmak harekâtı — Mamuretülaziz valisinin itirazları — Viliye çekilen şifreyi Mustafa Kemal Paşa ve ona muti valiler de biliyordu — Mamuretülaziz valisi canını zor kurtarmıştı.

22

Sivas Kongresini basmak harekâtı nasıl akim kaldı?

Ferit Paşa kabinesinin tutunabilmesi ancak Sivas Kongresini bastırmak, dağıtmak ile mümkün olacağını idrâk eden hükûmet Anadolunun bir noktasından Sivas üzerine kuvvet sevkiyle kongrenin tenkili kararını verdi. Ben, bu çekirge yumurta halindeyken imha hazırlığını, müdahale hakkım olmadığı için ancak telgraf makinesi başından seyir ve takip ediyordum. Muhabere uzadıkça uzuyor, Mamuretilaziz valisinin mütemadi itiraz ve cevaplariyle bir türlü bitmek bilmiyordu.

Mamuretilaziz valisi kimdi? İkinci Meclis-i Mebusanda Kayseri mebusluğu etmiş bulunan Erkân-ı harb miralaylarından Galip Beydi ki ağzı kalabalık, lâfı sıkıcı, fakat çok iyi bir adamdı. Mebusken bir kere İstanbulda görmüştüm; Harbi Umumi esnasında ise ben Çorumda ikamete memur iken o da sevkiyat arabacılığı ile kasabadan geçmiş, birkaç gün sohbetler edilmişti.

On beş, yirmi eşya arabası tedarik etmiş, kendisine de bir kırık fayton bulmuş. Anadoluda Sivas senin Konya benim, bu gün Amasyada, yarın Samsunda, dön baba dön, git bre git, güç bir geçinme yolu bulmuştu.

Sonra mütarekeyi müteakip Hürriyet ve İtilâf hükûmete geçince bu eski muhalif ve aşinayı valilikle Harputa isal etmiş, fırka erkânı da müsahibesi pek tahammül şiken olan bu zatın ziyaretlerinden bu vesile-i hasene ile masun kalmıştı.

Şimdi ise, anlaşılan, nazırlar Sivas civarında o sırada baskın hareketi yapabilecek daha ehil ve merkez-i hükûmete daha sadık bir âlet bulamamışlardı ki hükûmetin hayatını bu deryadil askerin eline vermişler, can noktasını bu babacana tevdi etmişlerdi. Şifrelerde kendisinin Sivas vali ve kumandanlığına tayininden, hemen harekete hazırlanması lüzumundan ve irade'nin de derdesti esdar olduğundan bahsediliyordu.

En mühim şifre uzun bir talimatnameyi de muhtevi idi. Bu talimatnameye nazaran Galip Bey Jandarma, asker, kuvvet toplıyacak ve müsellehan Sivas üzerine yürüyerek harben veya sulhan, nasıl ve neye mal olursa olsun kongreyi dağıtıp vilâyet ve komutanlık makamını işgal edecekti.

906 numaralı bu şifre 3 Temmuz gecesi, ben haberdar edilmeden, alelacele gönderilivermişti. Zira Mamuretilazize gidecek olan bu telgraf Sivas merkezinden geçecekti; Sivas telgrafhanesi Mustafa Kemal Paşanın elinde bulunuyordu; şifre ise Dahiliye nezaretinin o esnada bütün vilâyetler için istimal ettiği maruf ve malûm 2 numaralı şifre idi. Aynı şifreyi Hareket-i Milliye reisi ve ona muti valiler de kullanılıyordu.

Bence bu hareket akim kalmış, fova meydana çıkmıştı. Aradan çok geçmedi, Sivastan Dahiliye Nazırına takım takım taarruz telgrafları yağdı. İllâ vali Reşit Paşa nazıra yüksek perdeden atıp tutuyordu; bununla kalmadı, her ikisi de karşılıklı bir muhaberedir tutturdular, "Sen fenasın, ben iyiyim" şeklinde söyleşip durdular. Onlar birbirlerini iltizama çalışırken Mamuretilaziz valisi de çoktan Kâhta istikametinden canını Halebe dar atmıştı. Beş, on gün sonra oradan, telgrafı geldi ki bence maali "Canımı dar kurtardım" dan ibaretti!

Şifreleri güzelce halledip tehlikeden haberdar olan kongreciler yolda Kâhtada hükûmet müfrezelerini pusuya düşürmüşler ve perişan geriye püskürtmüşlerdi.

Hükûmetin bu teseyyübünü, bu gün hata addetmemek mecburiyetindeyiz. Lâkin o zaman için, bizim kafamızca bu hataların hatası idi, bu bir kahkari hezimetti, bu Ferit Paşa hükûmetini düşürecek bir bozgun olmuştu. Sadrazam da suratı astı.

Zaten artık fena haberler birbirini velyetmeğe başlamıştı; Konyadan vali Cemal Bey vagonda saklanmak şartiyle İstanbula, günün birinde, Hacivadın Kanlı Nigârın evinden çırılçıplak Küşteri meydanına düşer gibi "Pat!" diye düşüşüne şahit olduk. Eskişehir elden çıktı. Bilmem ama galiba İngilizler de Damat Paşaya kafa tutar gibi oldular. Hariciye Konağını derin bir yeis ve hayret istilâ etti.

Bu gibi vekayide avam çok hassastır ve duygusunu da saklıyamaz, belli eder. Maiyet, hademe, polis ve inzibat memurlarının halinde bir benimsememezlik görüyordum; kabine sallanıyordu. İşte bu sırada idi ki Anadolu ile İstanbul arasında muhabere kesildi. Kesilme keyfiyetiyle Abdülkerim Paşa muhaberesini de yazdıktan sonra bu kısımda başka yazacak birşey daha kalıyor: Damat Ferit Paşanın üçüncü istifası ve Ali Rıza Paşanın Sadareti!

23

Kat'ı muhabere keyfiyeti ve Abdülkerim Paşa muhaberesinin şekli ne idi?

Damat Ferit Paşa perişan bir halde idi, nazırları ise puslayı büsbütün şaşırmışlar, Sadrazama artık eskisi kadar tabasbus etmez olmuşlardı; zira, bu defaki istifasını yeniden, dördüncü bir nasb ve tayin takip etmiyeceği gözle görülür bir mertebede fark olunmakta idi.

O aralık bir cuma günü beni mutad istirahatimden ser yaverin telefonu mahrum etti. Öğleden sonra, yemek ve uyku ağırlığıyle meltem rüzgârlarına göğüs gererek araba, vapur, otomobil, Fener yolundan Nişantaşına gitmek ne zor, ne can sıkıcı bir işti!

Alelhusus nevmidane bir çırpınmadan başka yapacak hiç bir hareket yoktu. Naçar yola düştüm, fakat suratım asık bir halde... Çoktanberi postadaki bu arızalı postu bir pul kazancım olmadan palas pandıras bırakmak arzusunda idim ama arkadaşların beni korkmuş veya muvaffakiyetsizliği görünce namerdane çekilmiş addetmelerinden çekiniyor, bunu izzet-i nefsime yediremiyordum. Sıhhatim de evdeki hastalarımdan dolayı yarı muhteldi; gündüzleri resmi, akşam ve geceleri de tıbbî didişmeden Harbi Umumi açlarına veya hastahane kaçaklarına veyahut da morfin müptelâlarına dönmüştüm, yâni hapı yutmak üzere idim.

İşte bu felâketzede yüzle Hariciye konağına girdim, polis, hademe ve yaverlerin beni selâmlamalarından âdeta utanıyordum, şu canlı cenazeye veya Karamürsel sepetine hürmet ibrazına mecbur olmalarından dolayı için için kızdıklarına ve arkamdan dudak büktüklerine zahiptim.

Her ne ise odalardan birine iysal edildim. Bahriye nazırı ile Harbiye nazırı orada idiler. Süleyman Şefik Paşa rind görünmeğe çalışıyor, Avni Paşa ise hissizliğini muhafaza ediyordu. Derken evvelâ ben içeriye çağırıldım. Ferit Paşa bu defa benimle daha samimî bulundu ve rüfekasından açıkça şikâyet etti:

(Devamı var)

— Silâh taşıma müsaadesi istiyorsunuz, müdafaayı nefs için mi?
— Evet, evleniyorum!
«Ecnebi karikatürü»

— Amerikaya yine 668 kilo altın bozdurulmuş. Neden acaba?
— Herhalde fiyakayı bozmamak için olacak !

Nasıl Oldu da Bu Kadarını Düşünemediler ?

İstanbulun en kalabalık ve kalabalık olması nisbetinde en dar caddesi hangisidir? Bilirsiniz: Galatasaray ile Taksim arasıdır.

O havalinin en geniş, ferah caddesi ise Taksimi Harbiyeye bağlayan bulvardır.

Cumhuriyet bayramı münasebetile şehrin muhtelif yerlerine taklar dikildi, ışıklı süsler kondu, güzel şeyler yapıldı. Fakat zaten vitrinleri dolayisile her gece donanan ve şenlik manzarası arzeden daracık Beyoğlu caddesine iki keçeli ve birbirine bağlı taklar kurmak doğru muydu?

Adım atacak yer kalmamıştı.

Halbuki bu cadde yerine tak silsilesi Taksim - Harbiye arasına kurulsaydı hem o havali görmediği bir ışığa kavuşacak, hem halk sere serpe, rahat rahat gezip dolaşacak, hem de Beyoğlu caddesi tıkanmaktan kurtulacaktı.

Nasıl oldu da bu kadarcığını akıl edemediler?

Et Suyu

Müşteri garsona:

— Garosn bu tabağı değiştir, içi yaş..

— Bayım, tabak yaş değil, içinde ısmarladığınız et suyu var!...

GÖNÜLE

Her memnu meyvayı yemek istersin;
Elinden çektiğim nedir ey gönül?...
Üstelik, "Haklıyım" (!) demek istersin
Seninki çılgınlık denen şey gönül..

★

Gördüğün çiçekten bal ala ala.
Konarsın bir daldan diğer bir dala...
El değmiş, değmemiş olsun bir mala
Vurursun herkesten önce pey, gönül..

★

Hevesi nekadar coşarsa coşsun,
Atını bırakma her yerde koşsun;
Üstünden düşersin, çünkü sarhoşsun
İçmeden bir kadeh bile mey gönül...

★

Ey Necdet, hercai meşreplik yeter;
Yıllardır o yolda döktün bunca ter;
Her işin sonunu düşünmek ister:
Esen yel dinlemez Paşa, Bey gönül!..

Necdet Atılgan

Bu Gizlemeler Nedir ?

Bir ecnebi gazetesinde görülen haber, gazetelerimiz tarafından da iktibas edildi ve bir Türk diplomatının yüz binlerce liralık altın kaçırırken yakalandığı bildirildi.

Ankara muhabirleri, Hariciye Vekâletine koşmuşlar, selâhiyetli bir zat bulmuşlar, bu meseleyi derinleştirmek istemişler. O selâhiyetli zat şöyle demiş:

"Bu mahiyette bir hâdise maalesef mevcuttur. Fakat gazetelere olduğundan başka bir şekilde aksetmiştir. Hâdise bir memurun hususi seyahati esnasında böyle bir iş karıştırmasından ileri gelmiştir. Bu memurun vazifesine son verilmiştir."

Gezetelerin ilâve ettiğine göre, selâhiyetli zat, bu memurun ismini açıklamamıştır.

Neden? Herhangi bir katilin, herhangi bir hırsızın, kaçakçıların ismi açıklanıyor da, bu ceraim-i âdiye erbabından altın kaçakçısının ismi niçin saklanıyor?

Hariciye memuru olmak, isminin gizlenmesi için bir sebep midir?

Neden sorulur sorulmaz bu altın kaçakçısının ismi verilmiyor? Bir skandalden mi korkuluyor yoksa?.. Zaten olan olmuş, torba dolmuş, rezalet ayyuka çıkmış...

Yalnız bu isim gizleme gayretkeşliği ne?!

DÜNYA BUYA...

Şaşmamak Kabil mi ?

İddiası, doğru mu? Değil mi? Bilemeyiz. Bunu muhakemesinin sonunda öğreneceğiz. O zaman ya parmağımız ağzımızda kalacak, yahut da:

— Haydi efendim, bu da, her sanık gibi kendini kurtarmak için sağa sola bühtan ediyor, ulu orta, manasız münasebetsiz iddialarda bulunuyormuş..

Diyeceğiz.

Elbette siz de gazetelerde okumuşsunuzdur: Mal beyanına davet edilen ve verdiği beyanname tatminkâr görülmediği için mahkemeye sevkedilen Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi reis muavininin iddiası şu: Yabancı bir memlekete, öyle ahım şahım bir memuriyetle dahi gidilmese; harcirah, ikamet yevmiyesi, falan filân gibi isimler altında alınan paralardan yapılacak tasarruflarla, bir ev veya apartıman sahibi olmak mümkündür.

Halbuki kendisini hâkim huzuruna çıkaran iddia şuydu: Yaptırdığı apartıman ancak servet sahibine yakışır, bir devlet memurunun mantıkî kazanciyle kabili telif olmıyan bu para topluluğu, mesuliyeti mucip olsa gerektir.

Halbuki o isimler veriyor, kendisi gibi aynı harici memuriyetler almış ve apartıman, ev sahibi olmuş kimselerden bahsediyor:

— Emsalim var, inanmazsanız sorunuz! diyor.

Allah, Allah!.. Ya iddiası doğruysa?. Demek harice, ataşe, şu, bu unvan altında gönderilen kimselere, hadsiz hesapsız paralar veriliyor, onlar servet ve sâmâna garkediliyor, kısa bir zaman içinde ev ve apartıman sahibi olmaları mümkün kılınıyor, hattâ isteniyor, arzulanıyordu. Demek, gani gönüllü iş başındaki hükûmet adamlarımız:

— Falanca da oldukça zavallı.. Bir evi bile yok. Bari hariçte bir vazife verelim de , başını sokacak bir eve, çoluğuna çocuğuna bırakacak bir irada sahip olsun!

Diyorlar ve acıdıkları, sevdikleri, himaye etmeğe kalktıkları kimseleri de bu mertebeye yükseltiyorlar, unvanlarına lâyık gördükleri bir servete sahip ediyorlardı.

Ticaret ataşeliği gibi - nisbeten - küçük bir memuriyet ve ufak tasarruflarla yapılan koca apartımanlar...

Eğer Dış Ticaret Dairesi reis muavininin iddiası doğru çıkarsa, büyük memuriyetler vermiş, haricî ehemmiyetli işlerin başına getirilmiş kodamanların apartımanlar değil, mahalleler kurmadığına, hattâ şehirler satın almadığına şaşmamak elden gelmiyor!

Ertuğrul Sevket

BÜTÜN

İkramiyeli Aile Cüzdanı

Sahipleri okumalıdır.

Yapı ve Kredi Bankası, beşinci ikramiye evini Noter huzurunda çekilecek kur'ada belli olacak talihliye teslim edecektir. Bu ev, Kadıköyde, Çiftehavuzlar'da, Yeşilbahar sokağında, 30,000 lira değerinde bahçeli bir evdir; ayrıca 10,000 lira tutarında çeşitli para ikramiyeleri vardır. Bu kur'aya iştirak edecek İkramiyeli Aile Cüzdanı sahiplerinin kur'a numaraları posta ile adreslerine gönderilmiştir.

30 Ekim Cumartesi günü
saat 15 - de

Galata şubesinde yapılacak çekilişe bütün İkamiyeli Aile Cüzdanı sahipleri davetlidir.

YAPI ve KREDİ BANKASI

KİRPİNİN DEDİK...

SEVİMLİ TUH...

Şu uzun etekler - hele orta ha... da - hoş oldu, hakikaten. Biraz ko... lünç değil, sevimli bir tuhaflık.

Bakıyorum genç... yeperek yelken kür... dan rüzgârını savur... leri ne de güzel da... caklarına sarılarak, bazan arkasında top... birikerek ne oynak... lar yapıyor!

Adeta seyrediyo... maz bu... Bir durmadığın, iskem... eksik!

Demin orta hallilere işaret etm... Evvelâ çok iyi vaziyettekileri a... görmek pek zor. Nadir vakalardan... lunun malûm iki pastacısiyle yine... zisinin kapılarını bekliyemem ya!

Hem beklesem de zevki kısa sü... inip kapıdan geçinceye kadar bir... dolaşanlar ise tam mânasiyle yük... kadın sayılamaz. Bir kaprisi tut... metre yürüyecek. Bu nimete nered... lıyacağım?

Hem iyi terzilerin elinden çıkm... etekler öbürleri, yâni kenar terzil... patron üzerine evde konu komşu... ler kadar tuhaf olamıyor.

Asıl tuhaf ve seyri hoş etekler... mahsulü, kusurlu etekler. Bunlar... zun tutulmuş, ya büklümleri iyi... ğundan giyenleri tuhaflık içinde...

Kusurlu olduklarını kendileri... emin adımlarla güvene güvene y... yeni de alışıyorlar; bunun da tes... hoş oluyor, hele tazelerin afur taf... kek ve mahçup geçip yanımızdan...

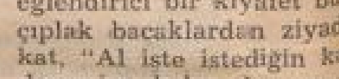

Fa... yor... müste... de bir... eğlendirici bir kıyafet bu. Muhak... çıplak bacaklardan ziyade süsley... kat, "Al işte istediğin kadar bak... dercesine kaba, doyurucu ve tık... miştik, doğrusu.

Şunu da söyliyeyim. Uzatmak ş... buldular. Etekler düpedüz ve d... caklara münasebetsiz, zevksiz bir... çaktı.

"Kloş" ve "drape" şekiller s... etekler eski zaman gravürlerine b... ları "desen anime" lerinkine be... hareket ve tavurlarla canlanmış... şuz gibi bizi avutuyor, eğlendiriyo...

Uzun etekler tam zamanında... güzel, mânalı ve kusurlar gizliyen...

Zaten başka çare de kalmamış...

Biraz daha kısalmasına imkân... tu; büsbütün fora etmekten gayrı...

Bu olamazdı, olan, en iyisidir... bakalım yanımdan yel yeperek y... kürek, bacaklarına kumaşlar dolan... sevimli tuhaflığınla, hem ürkek,... uzun etekli hanım kız!

HALKEVLERİ, TÜRK O...

Eski Türk ocakları reisi Hamdullah Su... arkadaşile birlikte Türk ocaklarını yeniden...

Hâlâ bir Halk Partili ve onun millet... Suphi'nin bir şikâyeti şu:

— Türk ocaklarına ait bazı binalar, ... elindedir. Yani, demek istiyor ki: Uğraşaca... ları geri alacağız..

İyi amma, gençlerin başlarını soktukları... hareketleri yaptıkları bu binaları neden ge...

Hamdullah Suphi, Halkevlerinin mak... çalışmadıklarına kani ise, ikilik yaratacak... için uğraşmamalı mı? Kendi partisini ik... en doğru bir hareket olmaz mı?

Kaldı ki, Halkevleri, isim değiştirmiş, "... ikame edilmişti.. Bundaki maksat da, müfr... vermek, bu hudutlar içerisinde yaşayan h... sa hükümlerinden müsavi bir şekilde fay... ortaya koymaktı...

Demokrasinin her türlü fikir hürriyetin... letine, Türk ocakları gibi sabit bir fikir ... siplinle çalışan mahfillerden ziyade Halkev... teşekkülleri daha uygun düşer.

• KİRPİNİN DEDİKLERİ • • • • • •

SEVİMLİ TUHAFLIK

etekler - hee orta halli kadın ve kızlar-
du, hakikaten! Biraz komik de... Lâkin gü-
sevimli bir tuhaflık.

Bakıyorum genç bir hanım kız, yel
yeperek yelken kürek bir halde yanım-
dan rüzgârını savurarak geçiyor. Etek-
leri ne de güzel dalgalanıyor! Kâh ba-
caklarına sarılarak, kâh etrafa açılarak,
bazan arkasında toplanıp bazan önünde
birikerek ne oynak kıvrımlar, kıvrıntı-
lar yapıyor!

Adeta seyrediyorum. Bakmak sayıl-
Bir durmadığım, iskemle atıp oturmadığım

orta hallilere işaret etmiştim. Sebebi var:
iyi vaziyettekileri artık yolda yürürken
zor. Nadir vakalardan... Tutup da Beyoğ-
m iki pastacısiyle yine malûm iki, üç ter-
larını bekliyemem ya!
lesem de zevki kısa sürüyor. Otomobilden
n geçinceye kadar bir kaç lâhza. Caddede
ise tam mânasiyle yüksek sosyete, zengin
amaz. Bir kaprisi tutacak da şöyle, yüz
yecek. Bu nimete nereden rast-

terzilerin elinden çıkma uzun
irleri, yâni kenar terziler veya
rine evde konu komşu birleşerek dikilmiş-
uhaf olamıyor.
f ve seyri hoş etekler ev işi, kendi emek
kusurlu etekler. Bunların ya boyları fazla
uş, ya büklümleri iyi ayarlanmamış oldu-
enleri tuhaflık içinde sevimli yapıyor.
olduklarını kendileri de hissettiklerinden
arla güvene güvene yürüyemiyorlar. Eh,
şıyorlar; bunun da tesiri var. Binaenaleyh
hele tazelerin afur tafur, aynı zamanda ür-
nçup geçip yanınızdan gidişleri!

Fakat çoğuna yakışı-
yor... Pek ecişbücüşler
müstesna. Operet sahnesin-
de bir role çıkacakmış gibi
bir kıyafet bu. Muhakkak ki kısa eteklerle
klardan ziyade süsleyici. Onlar pek yalın
te istediğin kadar bak, istediğinden fazlası
kaba, doyurucu ve tıkayıcı idi. "Gık!" de-
rusu.
söyliyeyim. Uzatmak şeklinin de en hoşunu
Etekler düpedüz ve dümdüz uzasaydı ba-
nasebetsiz, zevksiz bir perde indirilmiş ola-

ve "drape" şekiller sayesinde yeni uzun
i zaman gravürlerine bakıyormuşuz ve bun-
. anime" lerinkine benziyen yarı mekanik
tavurlarla canlanmış halde seyrediyormu-
zi avutuyor, eğlendiriyor.
tekler tam zamanında yetişti ve bizler için
alı ve kusurlar gizliyen bir değişiklik oldu.
aşka çare de kalmamıştı ya!
aha kısalmasına imkân yok-
in fora etmekten gayrı!
mazdı, olan, en iyisidir. Geç
nımdan yel yeperek yelken
klarına kumaşlar dolanarak,
aflığınla, hem ürkek, hem
i hanım kız!

KİRPİ

LERİ, TÜRK OCAKLARI

arı reisi Hamdullah Suphi Tanrıöver, bir kaç
Türk ocaklarını yeniden ihyaya çalışıyormuş....
artili ve onun milletvekili olan Hamdullah
i şu:
na ait bazı binalar, halen Halk Partisinin
ek istiyor ki: Uğraşacak, didinecek bu bina-

erin başlarını soktukları, çeşitli fikir ve beden
bu binaları neden geri almalı?
i, Halkevlerinin maksada uygun bir şekilde
ise, ikilik yaratacak yerde, onların ıslâhı
mı? Kendi partisini ikaz etmesi en yerinde,
olmaz mı?
leri, isim değiştirmiş, Türk ocaklarının yerine
daki maksat da, müfrit milliyetçiliğe bir son
r içerisinde yaşayan her cins insanın anaya-
üsavi bir şekilde faydalanacağı zihniyetini

er türlü fikir hürriyetine meydan veren fazi-
gibi sabit bir fikir etrafında dirije bir di-
illerden ziyade Halkevleri gibi modern irfan
gun düşer.

Bir dokun...

Alibabanın Hazineleri

Zenginin malı zügürdün çenesini yorar, derler. Hakikaten öyledir ya. Boş vakit bulup da iki, üç kişi başbaşa verdiğimiz zaman lâkırdı kıtlığında evvelâ havadan bahis açılır; mevsim yaz ise sıcaktan, kış ise soğuktan şikâyet edilir. Derken efendim, bir klakson zırıltısı duyulur, gözler, sokaktan geçen hususi otomobile dikilir, gıpta kıvılcımları ışıldayan bakışlarla süzerek seyircilerden biri lâfa başlar:

"— (...) nın otomobili. En son model. Sokağa atsan yirmi bin lira eder. Herifte para var, yemesini de biliyor ha.

— Yalnız yemek para etmez, etrafındakilere, fakire fukaraya bir faydası dokunuyor mu?

— Ne gezer? Bunlar sonradan görme zenginler. Eski dostlarının bile yüzüne bakmıyor şimdi.

Sohbet koyulaşır, otomobil sahibinin kazancı, bankadaki parası, günlük masrafı santimi santimine hesap edilir; eski vaziyeti, sonradan nasıl zengin olduğu anlatılır. Dedikodu saatlerce sürer, hakikaten çeneler yorulur.

Bir defacık da bir fakir üzerinde lâf etmek kimsenin hatırına gelmez, daha doğrusu, işine gelmez.

Son günlerde İstanbul gazetelerinin diline bir "Gazinocu İspiro" hikâyesi dolandı. Şişli civarında gazinoculuk yapan İspiro adında bir vatandaşa, Amerikada ölen akrabasından külliyetlice bir miras kalmış.

Akraba uzak dahi olsa ölüm haberi kötü, üzücü şeydir ama böyle büyük bir miras müjdesiyle beraber gelirse üzüntülü tesiri daha hafif olur, daha çabuk geçer sanıyorum. Tecrübesi her kula nasip olmaz ama Bay İspironun, kendisini ziyarete giden gazetecilere bol keseden kahve ısmarlayıp tatlı tatlı sohbet edişinden anlaşılıyor ki bu iş böyledir.

Gazeteler Bay İspironun kazandığı mirası, Ali Babanın efsanevi hazinelerine benzettiler. Altı sıfırın solundaki rakamlar günden güne yükseliyor. Günde yüz lira harcamak şartiyle bu paranın bir aileyi dört yüz sene geçindirebileceğine, yüzde 4 faizle bankaya verilse her sene 640 bin lira faiz getireceğine varıncaya kadar kılı kırk yarıp hesap ediyorlar.

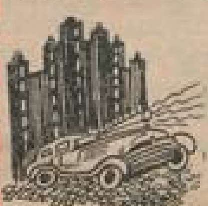

Şimdi Bay İspiro bu muazzam hazinesini alıp getirmek için Amerikaya gitmek üzere müsaade istemiş. Gitsin gelsin, güle güle yesin ama şu Amerikan yardımı meselesini göz önüne getirince düşünüyorum: Bay İspiro hazinesini getirdikten sonra burada başı rahat kalacak mı acaba?

Amerikan yardımı başladığı gündenberi Amerikadan Türkiyeye insan akını başladı. Generallerin, saylavların, ayan azasının, bilmem ne mütehassıslarının beşi gelip üçü gidiyor.

Bay İspironun hazinesinin ardı sıra da Amerikadan misafir akını başlarsa vay haline!

Cemal Refik

Kadın — Ben, tutumlu bir kadınım...
Erkek — Tutulduğun erkeklerin sayısından belli!

— Hazır şu tensikat dedikodusu varken, ister misin hükûmet seçime iştirâk etmiyen memurlara yol versin...
— Zannetmem.. Sonra bomboş kalacak olan hükûmet dairelerinin kapılarını kapaması icabeder!

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30 - XXI

— 15 —

Sabri yattıktan sonra Firdes uzun uzun düşündü ve kati kararını verdi. Kendisi arayıp bir apartıman dairesi bulacak, kiralayacak, bu suretle kocasına emrivâki yapacak. Kendi kendine: "hele bir apartımana yerleşelim, dedi, ondan sonra otomobili de aldırırım Sabri'ye."

Akşam çıkarken kocasına sıkı sıkı tenbih etti:

— Sabri, bu gece erkence gel. Yarın sabah ben sokağa çıkacağım.

— Erken gelmek benim elimde mi, ulan? Bizim işin vakti, saati belli olurmu? İş ne zaman biterse o zaman gelirim. Biliyorsunki baz geceler sabaha kadar uğraşıyoruz da iş yapamıyoruz, ertesi gün eli boş dönüyorum. Ben tüccar değilim ki keyfim istediği zaman mağazamı kapatıp eve geleyim.

— Niçin öyle söylüyorsun, Sabriciğim? Karaborsacı da tüccar sayılır.

Sabri alt dudağını dişlerinin arasına kıstırıp öfkeli öfkeli karısının yüzüne baktıktan sonra savuştu..

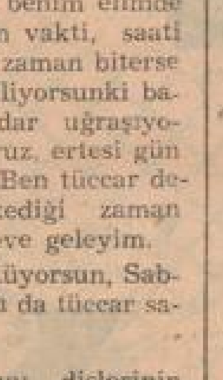

Firdes o geceyi de apartıman, otomobil rüyalarile geçirdikten sonra sabahleyin erkenden uyandı. Sabri henüz gelmemişti. Kendisi kahvealtı etti, kocasının yiyeceğini de hazırladı. Sabırsızlıka bekliyor, saatler geçiyor, Sabri gelmiyor....

"Ben bir taraftan hazırlanayım. Sabri gelir gelmez çıkarım" diyerek aynanın karşısına geçti, süslenmeğe basladı. Bu esnada kapı çalındı. Firdes söylenerek kalktı: "Sabri kapıyı çalmazdı amma her halde anahtarını kaybetti. Amma da sert çekiyor zili. Bugün öfkeli galiba."

Kapının önünde mahalle bekçisi ve iki polisle karşılaşınca şaşırdı, kekeleyerek sordu.

— Kimi aryorsunuz?

Polislerden biri ayağını kapının kenarına dayadı:

— Sabrinin karısı sen misin?

— Evet, niçin sordunuz?

— Hadi bakalım, mantonu giyin! beraber karakola gideceğiz.

Bu sözler Firdesi büsbütün şaşırtmıştı:

— Ne oluyor, ayol? Karakollarda benim ne işim var? Sabrinin başına bir kaza falan mı geldi yoksa? Söylesenize Allah aşkına! Meraktan düşüp bayılacağım vallahi. Doğru söyleyiniz, Sabriye bir şey mi oldu?

Polis memuru bir az daha sükûnetle:

— Telâşlanma hanım, dedi. Yaralanmak falan yok.

— Peki, Sabri nerede şimdi? Beni karakola niçin götürüyorsunuz?

— Sabri karakolda oturuyor. Yaralı maralı değil. Şimdi sen telâşı bırak, vakit geçirmeden hemen giyin. Karakola gidince Sabriyi göreceksin. Burada sana izahat veremeyiz. Karakolda her şeyi öğrenirsin.

Firdes telâş çinde odaya koştu. O esnada avluya giren polis memuru arkasından seslendi:

— Çabuk ol, hanım. Bekleyecek vaktimiz yok..

Giyinirken her tarafı titriyor yüzü renkten renge giriyordu.

Polislerle beraber kapıdan çıktı. Yürüyemiyor, sendeliyor, ayakları birbirine dolaşıyor, gözleri kararıyor, uğuldayan kulaklarına sesler geliyor:

— Gördün mü, komşu hanım. Bunların gidisatından şüpheleniyorum, dememiş miydim ben sana? İşte, foyaalrı meydana çıktı. polisler kapıya dayandı .

Basını hafifce kaldırıp göz ucu ile baktı. Evlerin pencerelerinden baslar uzanmıs, müstehzi bakıslarla kendisini süzüyorlar, birbirlerine kas, göz isareti yapıyorlar, ona duyuracak bir sesle söyleniyorlar:

— Ne oldu. Firdes hanım? Simdiye kadar bizi görünce basını çeviriyordun da bugün neden pencerelere bakıyorsun?

Ce. Re.

(Devamı var)

Hükûmet dairelerinde

— Grev emri geldi. İşi bırakınız !

"Le Hérisson" dan

SEYYAH, ARKADAŞINA

— Ben vahşi ormanlarda öyle şeyler gördüm ki, meselâ bir kere beş metre boyunda, üç boynuzlu bir hayvan beni kovaladı. Ben ömrümde böyle şey görmedim.

— Sana, inanıyorum!

Çamaşır dolabı önünde

TEMAŞA

Konsere gelen gençlerin takdire şayan halleri — tuvaletliler — geniş şapkanın muzipliği — ehramın mumyaları — sade giyiniş — göze çarpan meşhurlar — buralardan da oralara gitmek bir kabil olsaydı! — mösyö Cassado

Kontiya teşekkülünün, Avrupanın en mühim ve muhterem sanatkârlarını İstanbulumuza getirerek konserler verdirmesi, tiyatrolar göstertmesi elbette takdire ve teşekküre değer

Saray'a gittiğim zaman vakit hayli erkendi. Kleopatra - Antu-uvan piyesinde başıma geldiği gibi bir açlık baygınlığile firara mecbur olmamak için büfesinde çay içmek ve bir iki bisküi yemekte idim; sükûn başladı.. Hem gitmeler başladı. Kız, oğlan bir hayli genç ve güzel insanlar üst katlara çıkmak ve yerleşmek için acele ediyorlardı. Hallerinden anlaşılıyordu: Musiki sevenlerden idiler. Çok memnun oldum. Hele konuşmalarındaki tarzdan adetâ müteselli oldum. Asla sokaktaki yani sokak beylerimiz gibi idarei lisan (pardon) hezeyan etmiyorlardı!.

★

Biraz sonra tuvaletler gözükmeğe başladı. Beyaz mantolu ve hasırımsı penbe şapkalı bir hanım muttasıl boyanıyor ve boyana boyana koltuğa kuruluyordu. Gönül isterdi ki, sadeliğinin güzelliğine kurulsun!! Bir bayan da gri elbisesini, yanındaki yeşil esbaplı ve gözlüklü çocuğunu yerleştirmekle uğraşırken süpürgeler kadar geniş şapkasını muttesil koltuk kenarlarına vuruyordu. Oturduktan sonra da arkasına düşenleri tortikoliye uğratacak derecede iz'ac ediyordu. Hele birisi sarı saçlarını eski askeri üniformaların omuzlardaki apuletlerini aşan uzun ve inadına mevzun ve yapışık bir kıyafete sokmuştu. Kolundaki yüzlerce altın ve ince bilezikler de birbirine vurdukça, çok hafiften dahi olsa işitilen sesi; hayal bu ya; bana ehramdaki mumyaları veya bilmem hangi diyarın melikelerini hatırlattı.!! Zira bu bayan kim idiyse, aslâ, hattâ kirpikleri bile kımıldamıyordu!!

Selâmına mazhar olduğum ve bu satırları yazıncaya kadar teşhis edemediğim hanımefendi kim idiyse; buna emniyetim var çok sade giyinmişti, siyah elbisesi ve şapkası çok güzeldi.

Bir şey daha güzeldi; tanıdıklarımdan bazılarının geliş gidişleri ve konseri dinleyişleri, dikkatleri ve... (affedersiniz kelimeyi bulamadım. Çünkü çok güzelini aradım!! kusurumu bunaklığıma hamlediniz). Kemal Niyazi sanatkârımız; Mesut Cemil beyefendiler, (Refikasile demek istiyorum); Şevket Rado cicibeğimiz ve arkadaşımız Profesör Doktor Nihat Reşat; Enis Tahsin beyefendiler; Fuat paşa oğlu Hidayet Bey; Reşit Rey beyefendiler; Belkis Cevat hanım efendi kızımız; Benim yanıma tesadüf eden (bunlardan birine yerimi verdim arkadaşlardan ayırmamak için) iki bey ve bir hanım efendi; hülâsa salonu dolduran halk ve kalabalık; *hele gençler; hele gençler* konseri o kadar güzel; o derece dikkatli bir eda ile üstadı dilediler ki; *"Mösyö G. Cassado"* kendilerini ayrı ayrı görebilseydi ayrı ayrı teşekkür ederdi mutlaka. Ve bilseydi; Mesut Cemilimizin de viyolonselini; Kemal Cemil'in kemençesini dinlemek isterdi, hiç şüphe yok. Hiç şüphe yok diyorum: Zira felek yarimiz olsaydı, bizim oralardan buralara gelenler gibi; buradan oralara gidecek sanatkârlarımız teşvik ve takdir görürlerdi ve muvaffak da olurlardı..

★

Mösyö Cassado'yu medhetmek için söylenecek sözü elbette ben bulamam. Onu medhemek de bir cürettir. Zira üstad bir sanatkâr değil bir âlimdir. Şu halde sıhhat ve selâmetine ve âfiyetine dua ile iktifa ediyorum. *S. M. S.*

Doğrusu Mükemmel

Polis — Bayan saatte seksen kilometre yapıyordunuz.

Bayan — Otomobil kullanmasını daha dün öğrendim, mükemmel değil mi?

Bir Perdelik Piyes

EMİNE

Şahıslar
Bay — Bayan — Emine

DEKOR

Mütevazi döşenmiş küçük bir misafir odası. Sahnenin nihayetinde solda iki kapı. Ön tarafta solda bir kanape; sağda bir masa, bir koltuk ve bir etajer. Sağda geride pencere.

III

Bay — Susun! kapı çalındı.

Bayan — Bay Ahmettir. *(Hemen aynaya koşar, saçlarına, kendine çeki düzen vermeğe başlar.)*

Bay, *(Emineye)* — Hadi çabuk git, kapıyı aç... Sakın öğrettiklerimizi unutma... Hadi!.. *(Bayın gözüne önlük ilişir).* Aman bu önlük de *(alır büfenin bir gözüne tıkar, dönünce orada mıhlanmış gibi duran Emineyi görür.)* Aa!

Bayan *(Emineye)* — Ne oldun ayol?

Emine *(gayet sakin)* — Gidip açmam.

Bayan — Açmaz mısın?...

Bay — Bu da nesi? Deli misin Emine? Gidip kapıyı açsana!....

Emine *(damia sâkin)* — Hayır, açmıyacağım.

Bay *(hiddetten köpürerek)* — Açmıyacak mısın? İnsan ölür, Ahmed'i, bay Amhed'i bekletiyorsun kaltak!

Emine — Açmam!

Bayan *(hiddetle)* — Peki ama niçin? *(Kocasına)* Bari, sen aç!

Bay — Nasıl olur?.. dışarısı loş, beni uşak zanneder

Bayan — Öyleyse ben açarım. *(kapıya doğru gider)*

Bay *(yarı yolda yakalar)* — Hiç öyle şey olur mu? Adamımız yok zanneder. *(Emineye)* Emine artık çok uzattın... Sana emrediyorum, git derhal kapıyı aç!

Emine — Hayır açmam! *(Bu sırada kapı tekrar çalınır.)*

Bay *(Sıçrar)* — Tekrar çaldı, işidiyor musun? Sabırsızlanıyor, gidecek! Emine dünyada en çok sevdiğin insan başı için hadi git aç!

Emine — Açmam.

Bayan — Peki niçin? — matçı karı, niçin?

Bay *(karısına)* — Fazla üstüne varma!.... *(Emineye, yalvaran bir sesle)* Emine yavrum, elbette bir sebep vardır. Niçin bizi güç durumda bırakıyorsun?

Emine — Siz de neden beni her zaman paylıyor sunuz? Neden kazara elimden düşüp kırılan fincanların parasını alıyorsunuz?

Bay — Pekâlâ, fincanları ödetmiyeceğiz, hadi, şimdi memnun oldun mu? Git de aç!

Emine — Açmam.

Bayan — Ah, hissiz karı, kalın kafalı!

Bay *(karısına)* — Sen sus! *(Emineye gayet nazik)* bir daha seni hiç azarlamayız, istediğin zaman gidip gezersin de.... daha ne istersin? Hadi git aç!

Emine — Aylığımı da hiç arttırmadınız!

Bay — Arttırırız .

Emine — Öyle dersiniz de. *(zil, iki kere daha çalar.)*

Bay *(yerinde duramıyacak kadar sinirli)* — Ömründe bu kadar çok beklememiştir. *(Emineye, yalvararak.)* Maaşını da arttırdım: Al istersen şimdiden, vereyim, ayda on lira mı fazla istiyordun.? Al *(on liralık bir kâğıt uzatır.*

Bayan *(daima hareketsiz duran Emine ye)* — Alsana. Ne duruyorsun? *(Emine parayı alır.)*

Bay — Haydi, şimdi koş, kapıyı aç.

Emine *(kararsız)* — Şey....

Bay — Ne var, daha bitmedi mi?

Emine *(sükûnetle)* — Bayan beni her şey için paylıyor, bir daha paylamasın!

Bay — Peki, bir daha paylamaz!

Emine — Bir daha bana, ahmak, budala, çirkin, savruk falan gibi şeyler de söylenmesini istemem!

Bay — Pekâlâ Emine, hiçbir şey söylemeyiz. *(karısına hiddetli.)* sana bir şey demem desene.

Bayan — Peki anlaşıldı...

Emine *(kımıldamaz)* — Hizmetçi olduksa kabahat bizim mi?

Bay — Daha ne istiyorsun?.... Özür mü dilemeli? *(Emine, başile evet der.)* Peki Emine kusura bakma!

Emine — Sizden değil. *(Bayanı gösterir.)* Bayandan!

Bay *(karısına)* — İşittin mi?

Bayan — Ben mi? Dünyada demem. *(kapıya bu sefer el ile vurulur.)*

Bay — İşittiremedim diye eliyle vuruyor! Artık gidecek, aman Yarabbi! Bu ne hal? *(karısına)* affedersin deyiver ne çıkar sanki?

Bayan — Ya! ne çıkar!

Bay — Sen ondan daha inatçısın. Ahmet giderse, kabahatli sensin! Allahım sanki ne vardı, neden evlendim?

Bayan — Hah, şimdi de kabahatli ben oldum, artık bu kadarı fazla.!

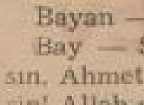

Bay *(karısına, şiddetle)* — Kabahatli ol veya olma, özür dile de gidip kapıyı açsın.

Bayan — Gene açmaz, bu sefer de başka şey ister.. .

Emine *(ciddi)* — Hayır, istemem.

Bay — İşittin mi? Emine bir şeye hayır dedi mi hayırdır.... Hadi uzatma!

Bayan *(güçlükle)* — Emine... kusura bakma, bir daha sana fena şey söylemem!..

Bay *(Emineye)* — Haydi çabuk cabuk!

Emine — Peki gidiyorum. *(kapıya doğru yürüyüp, durur)* Ha!

Bay *(bayılacak gibi)* — Gene ne oldu?

Emine — Evdeler mi diyeyim?

Bay *(zoraki bir gülüşle)* — Tabii kızım, tabii!

Emine çıkar.

V

Bay Bayan

Bay, — Ne karı! Öyle bir kovacağım ki kaltağı!

Bayan — Görülmemiş şey. Bir de beni bu pis karıya özür dilemeğe mecbur ettin!

Bay — Lâzımdı, siyaset icabıdır..

Aman, belli etmeyelim: şuraya sen otur, ben de buraya, sırtımın ortasından sular akıyor. Gömleğim sırsıklam oldu... Bu kadar geç açtığımız için ne demeli?

Bayan — Zilin bozuk olduğunu.

Bay — Sus, galibâ geliyor!

VI

Bay Bayan Emine

Bay *(Emineye)* — Hani, nerede?

Emine —.Kim?

Bayan — Bay Ahmet nerede?

Emine — Ne bileyim ben?

Bay — Nasıl bilmezsin? Kapıyı çalan kimdir?

Emine — Bilir miyim, adamın biri yanlış gelmiş. Hasan beylere çıktı.

Bay*(pantolon ütüsünü filan unutarak kanepeye düşer)* — Allah cezasını versin sersem herif!

Perde iner

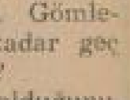

SON

Adapte eden: Fatma KARAY

Hırsızın kızı

— Yarın evleneceğimi bildiğin halde eve eli boş dönmüşsün. Hani pastalar nerede?

— Ne yapayım? Pastahane açıktı-!.

"Ecnebi karikatürü"

HİÇ BİR ŞEY

Delikanlı, kız arkadaşına:

— Dün otomobili ağaca çarparak berbat etmene baban ne dedi?

— Söylediği fena sözleri tekrarlıyamam.

— Fena sözlerden başka ne söyledi?

— Hiç bir şey söylemedi!

Sarışınla esmer iki arkadaş (7)

Gezmeğe çıkmağa hazırlanış

Dişleri çürümekten korur
ULTRAMİN
İdeal bir diş macunu

KALECİK
"Kırmızı"
Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır.
Milletararası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.
Tekel

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

PARAZİTLİ YEMEK

Yeni evli bay evine gelir, karısı karşılar, sofraya otururlar, önüne hiç tanımadığı bir yemek konur; adam güzel bir şey sanıp sevinir:

— Karıcığım bunu kim pişirdi?

— Ben, radyoda tarifini dinledimdi.

Adam bir lokma alınca iş değişir, yenir yutulur şey değil.

— Karıcığım galiba radyoda o gün çok parazit varmış!

Tramvayda

— Yanımda bir aspirin var mı? Başımda bir ağırlık hissed yorum!

"Ecnebi karikatürü"

Uşaktan Terbiye Dersi

Meşhur İngiliz muharriri Swifte bir dostu ikide bir uşağıyla balık yollarmış. Bahşış alamadığına kızan uşak son defa getirdiği koca bir kalkan balığını masanın üstüne kabaca fırlatmış ve demiş ki:

— İşte, alın, efendim bunu size yolladı!

Swift'in canı sıkılmış:

— Sen vazifeni böyle mi yaparsın? Hele otur şu benim yerime, bak sana nasıl hareket etmen lâzımgeldiğini öğreteyim.

Ve koltuğa oturttuğu uşağa hitaben hürmetkâr bir tavır takınarak:

— Buyurunuz efendim, demiş, afiyetle yemeniz için muhterem efendim zatı âlinize bir kalkan balığı gönderdi. Kabul buyurursanız pek minnettar olacak.

Uşak cevap vermiş:

— Teşekkür ederim, nezaket buyurmuşlar, teşekkürlerimi arz eyleyiniz.

Ve ilâve etmiş:

— Siz de yoruldunuz oğlum şu küçük bahşışımı alınız!

Tasarruf Hesapları

1949 İkramiye Plânı

75000 Lira

Büyük ikramiyeler

3 Tane 10000 Lira
3 „ 5000 „
12 „ 1000 „

Türk Ticaret Bankası

(Tesis tarihi 1914)
İstanbul Şubesi Tel. 24478
Osmanbey Ajansı Tel. 80481

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

SEN - BEN

Ağızdaki her çeşid kokuyu giderir ve güzel bir koku bırakır. Sıhhatini ve başkasını rahatsız etmeği düşünen herkesin kullanacağı müstahzar. 15 komprimelik orijinal ambalâjlarda satılır. 25 kuruş

EMLÂK BANKASI

% 4 faizli

ve her yüz lirası için bir kur'a numarası verilen küçük cari hesap sahiplerine 31-12-948 keşidesinde

Döşenmiş 2 Ev

BİR ARSA

EV EŞYASI

ve ayrıca bir tanesi

10.000

lira olmak üzere

13.000

lira muhtelif nakid ikramiyelerini kazandıracaktır. Yukarıdaki döşenmiş ev ikramiyesinden birine, hesaplarında en az 500 lira bulunduranlar iştirak edecektir.

Tafsilât için gişelerimiz emre âmadedir.

İstanbul Şubesi Eminönü Yağcılar sokağı Karşısında

Tel: 20042 — 20048 — 20051

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli

KADIN GAZETESİ

Hanımeli

11 inci sayısını mutlaka alınız.

Kış modasının esasları, birçok el işi modelleri pratik bilgilerile roman, hikâye, fıkra ve güzel yazılarla 40 renkli sahife 50 kuruştur.

İstanbul TAN Matbaası